

Goede start in VO dankzij
handelingsgerichte overdracht
mét leerling en ouders!

Noëlle Pameijer, Rotterdam, 7 oktober 2026
17.00 – 18.00 en 19.00 – 20.00 uur

Doelen, na deze workshop

1. Weet je wat handelingsgerichte overdracht is, waarom belangrijk en hoe die er idealiter uitziet.
2. Heb je zicht op wat al goed gaat in jullie overdracht en wat je beter zou willen doen.
3. Heb je tops en tips uitgewisseld met collega's

Opzet

1. Kader: een filmpje
2. Waarom ouder- en leerlingenbetrokkenheid
3. Overdracht alle leerlingen
4. Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben
5. Belang van feedback
6. Wat neem je mee?

Wie is wie?

Zoek ander op voor startopdracht

PO, regulier BaO, SBO, SO?

- Leerkracht groep 8, IB/KC, schoolleider?
 - Bestuur, beleid, MT?
- Samenwerkingsverband PPO?
 -

VO, VSO?

- Docent, mentor, teamleider, zorg/ondersteunings-coördinator?
- Bestuur, beleid, MT?
- Samenwerkingsverband Koers VO?
- ...

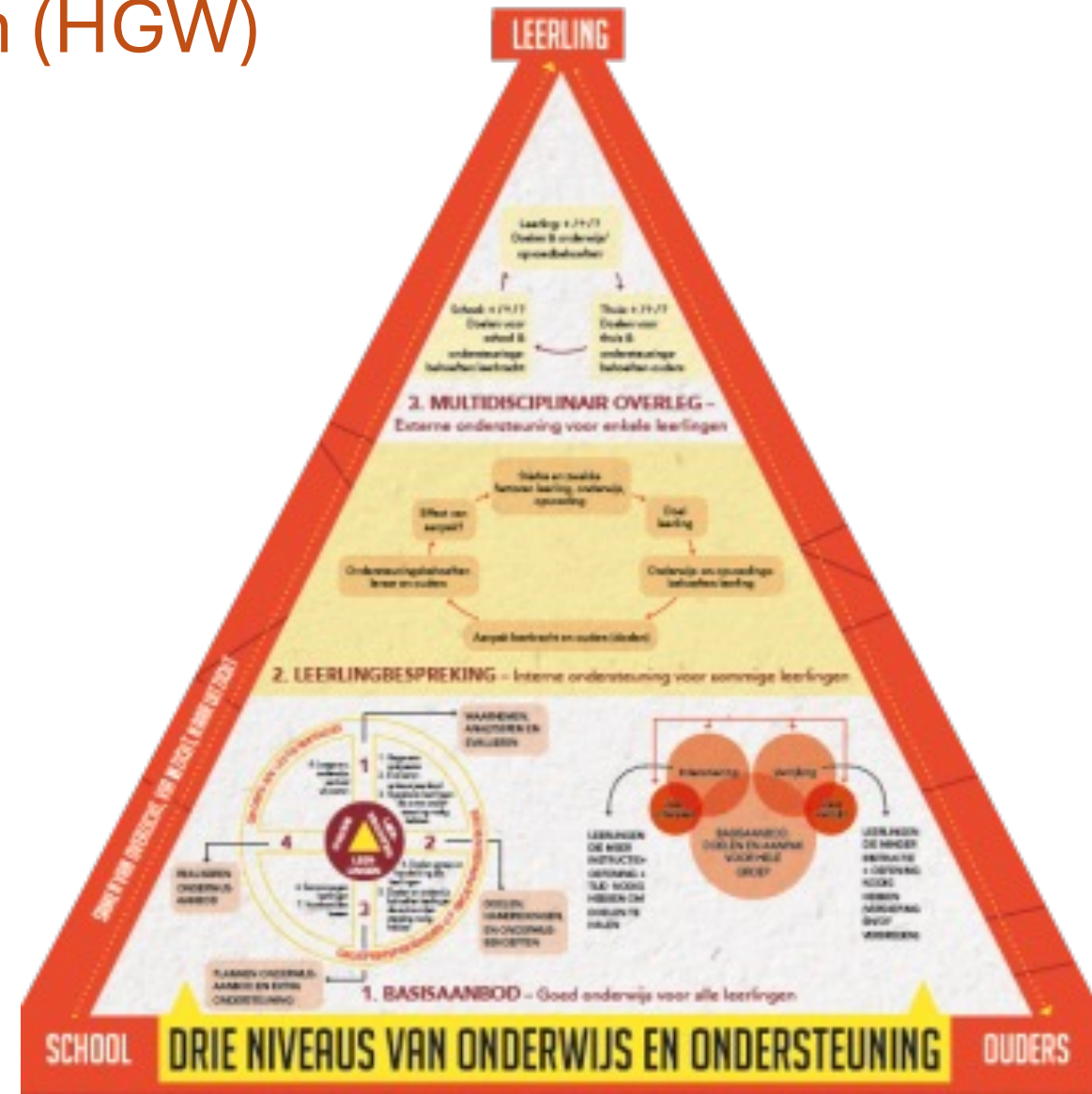
Startopdracht PO + VO

(Doel: activeren voorkennis)

1. Wat is voor jou een goede overdracht?
2. Bespreek een succesvolle overdracht, wat was zinvol?
3. Bespreek een mislukte overdracht, wat miste je?

Kader= Handelingsgericht werken (HGW)

1. Doelgericht werken
2. Wisselwerking & afstemming
3. Onderwijs/opvoedbehoeften leerlingen
4. Leraren & ouders doen ertoe: wat hebben zij hiervoor nodig?
5. Positieve leerling, teams & ouders
6. Samenwerking school, leerlingen & ouders
7. Systematiek & transparantie

Wat maakt overdracht handelingsgericht?

In de overdracht zie (lees) en hoor je 7 uitgangspunten én basisattitude van HGW:

Van probleemgericht praten over leerlingen en ouders naar oplossingsgericht handelen met hen.

Wat kunnen **WIJ** doen zodat het leerling en ouders wél lukt om ...?

OEN en OMA

Overdracht 7x?

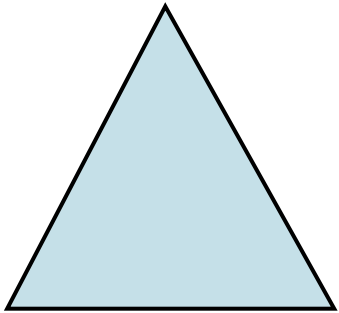
1. *Doelgericht* = doel overdracht helder, beknopt, kort, to the point, alleen wat nodig is, vraag → antwoord, niets dubbelop
2. *Wisselwerking & afstemming* = wat werkt wel/niet?
3. *Onderwijs/opvoedbehoeften* = *van stoornis* → wat heeft leerling nodig op school en thuis?
4. *Docenten & ouders doen ertoe* = wat hebben zij van elkaar nodig?
5. *Positieve leerling & ouders* = positief beeld & ambitieuze doelen
6. *Samenwerking* = groep 8 en mentor brugklas, leerling & ouders
7. *Systematiek & transparantie* = driehoek, alle leerlingen en leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben

Filmpje met luisteropdracht (bespreek daarna even met elkaar)

- Alle leerlingen (basis) én leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben (OPP)
- Wat spreekt je wel en niet aan?
- Wat doe je al?
- Wat zou je nog meer willen doen?

Waarom ouderbetrokkenheid, ook in VO?

Zie tutorial

Leerlingen:

- Hoger welbevinden
- Minder verzuim
- Betere leerprestaties
- Minder gedragsproblemen

Ouders:

- Grotere
tevredenheid

Leraren

- Meer werkplezier
- Meer welbevinden

HGW voor ouders

Ouders ondersteunen onderwijs: hoe?

Op tijd naar bed, gezond eten, op tijd op school, geen verzuim, thuis 'verder leren'.

Beleid TV en computer, lezen, bibliotheek e.d.

Achter school staan, aanpak leraar ondersteunen naar kind

Leraren complimenten geven

Belangstelling tonen voor school, goed gedrag op school waarderen, thuis gewenst gedrag extra oefenen

Komen op gesprek op school, meedenken bij aanpak kind
Verwachtingen van ouders: hoog maar realistisch

Waarom leerlingen betrekken?

IVRK, artikel 12: alle kinderen recht om gehoord te worden

Leerlingen hebben unieke kennis!

Waardevolle informatie t.b.v. analyse (beter inzicht), doelen formuleren (eigenaarschap) & oplossingen zoeken (motivatie)

Ze hebben ook sterke feedback

Kortom

Een gezamenlijke start in 'vredestijd' is in ieders belang: leerling heeft schoolplezier, docenten ervaren ertoe te doen en ouders waarderen de inzet van de mentor en de docenten (en omgekeerd).

Wat hebben ouders en leerlingen nodig om mee te doen aan overdracht?

- Zich welkom voelen
- Zicht op het waarom (doel overdracht?)
- Weten hoe waardevol hun bijdrage is (ervaringsdeskundigen en constante factor in schoolloopbaan)
- Gesprek kunnen voorbereiden (denk alvast na over ...)
- Iemand mee kunnen nemen ter ondersteuning
- ...?

Opdracht: kansen en risico's betrekken ouders & leerlingen?

- Goede start is halve werk
- Niet blanco beginnen/opnieuw wiel uitvinden
- Afstemming verwachtingen
-?
- PO is niet VO (VO bepaalt of en hoe ze tips PO benutten)
- Op elkaars stoel gaan zitten
- -?

Overdracht leerlingen in de basis (OKR): informatie recent én relevant voor lesgeven

1. Positieve leerling, zoals interesses, talenten, kenmerken die onderwijs bevorderen (zoals motivatie en goed samenwerken met andere leerlingen) en aandachtspunten voor onderwijs. *Hulpzin: Afgelopen schooljaar heb ik deze leerling met plezier lesgegeven, omdat:*
2. Niveaus kernvakken technisch en begrijpend lezen, rekenen en spelling en scores eindtoets en opvallende andere vakken
3. **Handreiking deze leerling (in 1 zin): *Hulpzin: deze leerling leert het beste met/van/als***
4. Positieve ouders (zoals hoe zij onderwijs ondersteunen) en aandachtspunten voor samenwerking. *Hulpzin: Afgelopen schooljaar vond ik het prettig samenwerken met deze ouders, omdat ...*
5. *1 tip van leerling en 1 tip van ouders (VO bepaalt of passend en haalbaar!)*
6. Specifieke informatie die VO nodig heeft om goede start te maken, op verzoek van VO (wij moeten in ieder geval weten).

Waarom warme overdracht met handreiking voor alle leerlingen?
HGW: elke leerling recht om gezien en gehoord te worden

Iedere leerling (+ *leraar, ouder*) heeft **3G** nodig:
gezien, gehoord,
gewaardeerd
+ gemist

Leraar 2021 VO, Ismael
Aghzanay

Benut handreikingen om overeenkomsten in de klas te vinden

Hattie (2023): ‘Kunst van lesgeven is vinden van de overeenkomsten in de verschillen’

Zitten er overeenkomsten in handreikingen van leerlingen in mijn mentorklas?

Kan ik die in de basis (mijn pedagogische – didactische basis aanpak) bieden, zodat zoveel mogelijk leerlingen daarvan profiteren?

Als ja, hoe deel ik dit met docententeam van mijn mentorklas?

Is hij nou druk of ADHD, ernstige leesproblemen of dyslexie?
Doet het ertoe? Eigenlijk niet, want vaak hetzelfde nodig!
Zoek de overeenkomsten

Voorbeeld ADHD 😊

Deze leerling heeft ... nodig
Hebben meer/alle leerlingen dit nodig?

Als meer → subgroep

Als alle → basis (sterke basis)

Essential for one, beneficial for all (Hargreaves & Fullan, 2015)

Overdracht leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben

Dit **moet** mentor weten – aanvulling op OKR - voor een goede start!

- Belangrijkste positieve leerling en ouders voor zover relevant voor onderwijs en ondersteuning in VO
- Handreiking + cruciaal doel start met extra onderwijsbehoeften
- Do's en Don'ts
- 1 tip leerling & 1 tip ouders voor mentor en docenten
- Belangrijke informatie of afspraak die VO moet weten
- En wat als ...? Afstemmen wensen en verwachtingen over en weer
- Afspraken start, van zomervakantie – herfstvakantie (monitoren en evalueren!)

**Handreiking ontwikkelings-
perspectief: een houvast voor
regulier én gespecialiseerd
onderwijs**

Overdracht leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben: OPP als overdrachtsdocument?

- **Overzicht:** bevorderende en belemmerende factoren leerling, onderwijs en onderwijsondersteunend gedrag ouders
- **Inzicht:** begrijpen en onderbouwen uitstroom
- **Uitzicht:** handelingsdeel met doelen en behoeften leerling (docenten & ouders) en afspraken

Wat je moet weten over het Ontwikkelingsperspectief (OPP)

OPP

Wat is een OPP?

Een ontwikkelingsperspectief (OPP) is een verplicht document voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben in het onderwijs. Het helpt scholen om onderwijs af te stemmen op de specifieke behoeften van deze leerlingen.

Voor wie is een OPP verplicht?

Verplicht voor:

- Leerlingen in regulier primair en voortgezet onderwijs met extra ondersteuning aanvullend op de basisondersteuning.
- Alle leerlingen in speciaal basisonderwijs (SBO).
- Alle leerlingen in praktijkonderwijs (PRO).
- Alle leerlingen in gespecialiseerd onderwijs (SO en VSO).

Niet verplicht voor:

- Leerlingen in regulier onderwijs met ondersteuning binnen de basisondersteuning.
- Leerlingen met dyslexie, dyscalculie of hoogbegaafdheid binnen de basisondersteuning.
- Leerlingen in leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) zonder aanvullende ondersteuning.

Waarom een OPP?

- **Handvatten voor onderwijsaanpassing:**
Het OPP helpt om het onderwijs beter af te stemmen op de behoeften van de leerling.
- **Planmatig werken:**
Het OPP stimuleert planmatig handelen, omdat het minimaal jaarlijks wordt geëvalueerd en bijgesteld.
- **Doelgerichte samenwerking in het schoolteam en met ouders en leerlingen:**
Het OPP bevordert de communicatie doordat betrokkenen het gezamenlijk opstellen, uitvoeren, monitoren en evalueren.

Wanneer wordt een OPP vastgesteld?

Termijn:
Binnen zes weken na inschrijving van de leerling of bij de start van extra ondersteuning.

Eisen:

1. Op overeenstemming gericht overleg met ouders.
2. Instemmingsrecht ouders op handlingsdeel OPP.
3. Vanaf augustus 2025: hoorrecht leerlingen.

Wat moet een OPP bevatten?

1. **Recente en belemmerende en bevorderende factoren van de leerling en de omgeving**
die van invloed zijn op het onderwijs en de extra ondersteuning.
2. **Uitstroomprofiel**
De geplande onderwijssoort of toekomstige bestemming van de leerling.
3. **Onderbouwing van het uitstroomprofiel:**
Een afweging van de bevorderende en belemmerende factoren.
4. **Handlingsdeel:**
Omschrijving van de extra begeleiding voor de leerling, bovenop de basisondersteuning.

Voor meer informatie en richtlijnen, raadpleeg de OPP handreiking.

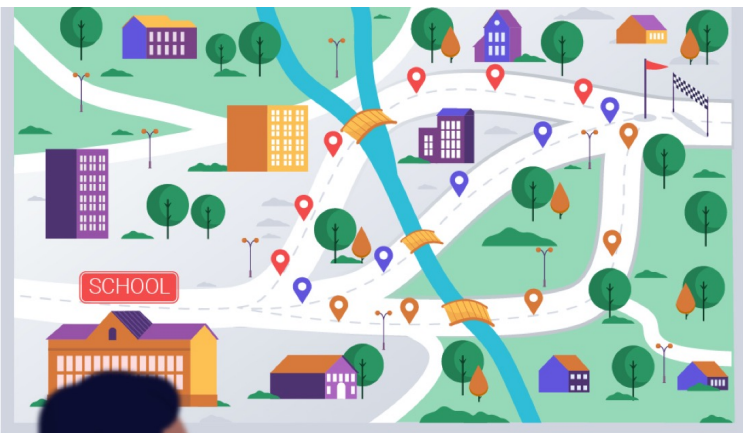

Animatie + infographic bespreken met leraren, ouders en leerlingen?
→ Voorbereiding OPP-gesprek!

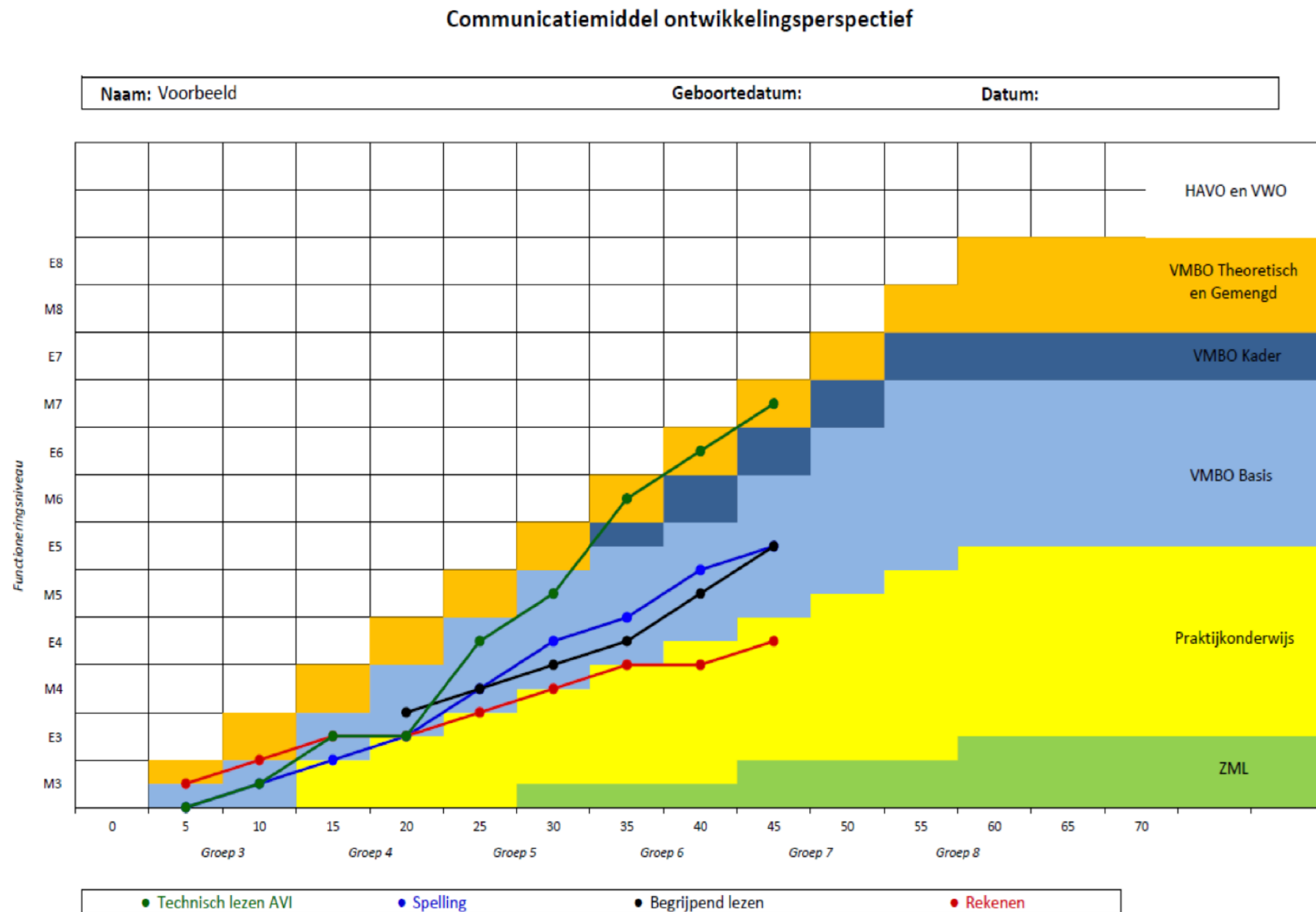
Instemmingsrecht:
Zijn we het eens met het plan?

Hoorrecht:
Wat zijn mijn ideeën?

Extra ondersteuning:
Wat hebben wij hier in de school voor nodig?

Uitstroom
+ leer-
ontwikkeling
in
OPP-trap?

Handelingsdeel

Bijstellen (eindgesprek met ouders en leerling?) in groep 8 (met wensen VO in het achterhoofd) → start VO

- Samen met ouders en leerling een aanzet met enkele aandachtspunten (hou het klein)
- Let wel: VO bepaalt wat ze wel en niet kunnen toepassen

OPP en samenwerken met ouders en leerlingen

Ouders (zie FAQ 6, Handreiking OPP):

- Op overeenstemming gericht overleg hele OPP
- Instemmingsrecht handelingsdeel

Leerlingen (zie FAQ 7, Handreiking OPP):

- Hoorrecht

Hoorrecht: leerlingen formuleren hun
handreiking (dear teacher)

Oké, maar hoe dan?

Van wenselijk naar haalbaar + van inhoud naar organisatie

Behoud wat al werkt + verbeter wat nog niet werkt

Beknopt (uitgebreid kost zowel PO als VO teveel tijd)

Meest wenselijk alle leerlingen:

- Voorbereiding schriftelijk (kort OKR voor basis + OPP voor extra)
- Startgesprek mentor, leerling en ouders (gewone leerling kort, als extra ondersteuning nodig, langer + professional PO?)

Minimaal noodzakelijk: doorgaande lijn leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben

Tot slot: benut feedback (Hattie, 2023) + groeitaal (Dweck)

1. Feed up: Wat is een goede overdracht (**doelen**): wat zien/horen/merken we dan? **Afspraken PO – VO ...**
2. Feedback: Hoe gaat het? Hoe dichtbij onze **doelen** zijn we **al**? Wat bevalt? **Tops, fijn, hier hebben we wat aan!**
3. Feed forward: wat kan volgende keer beter? Hoe verder om **nog** dichterbij **onze doelen** te komen? **Tips, suggesties voor volgend schooljaar ...**

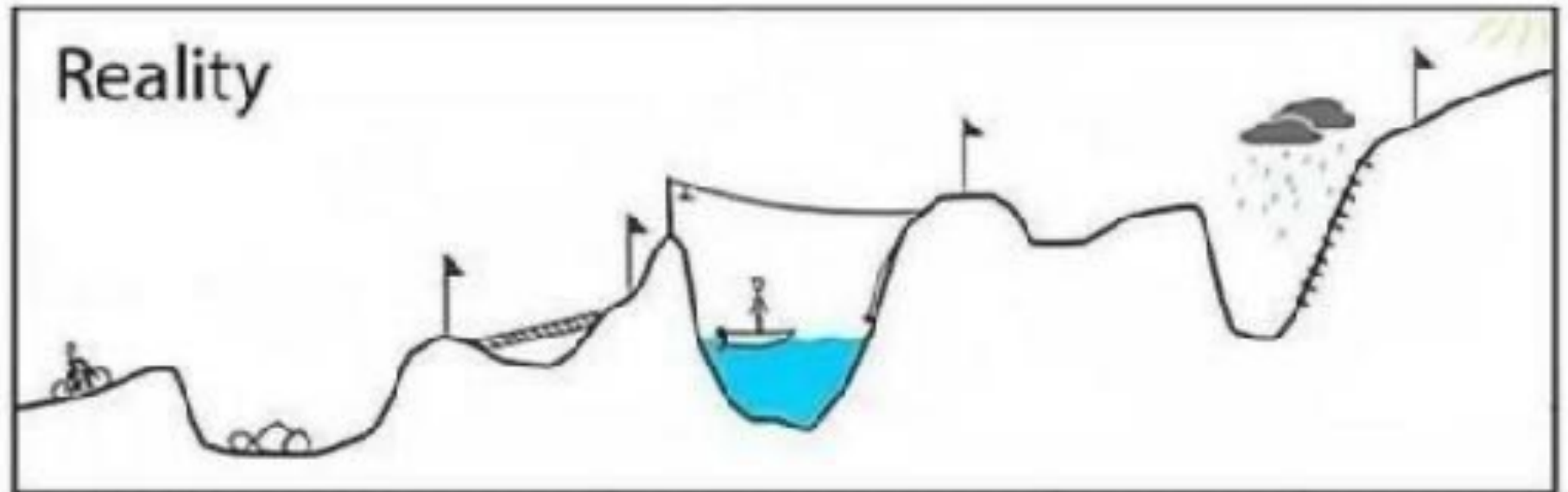
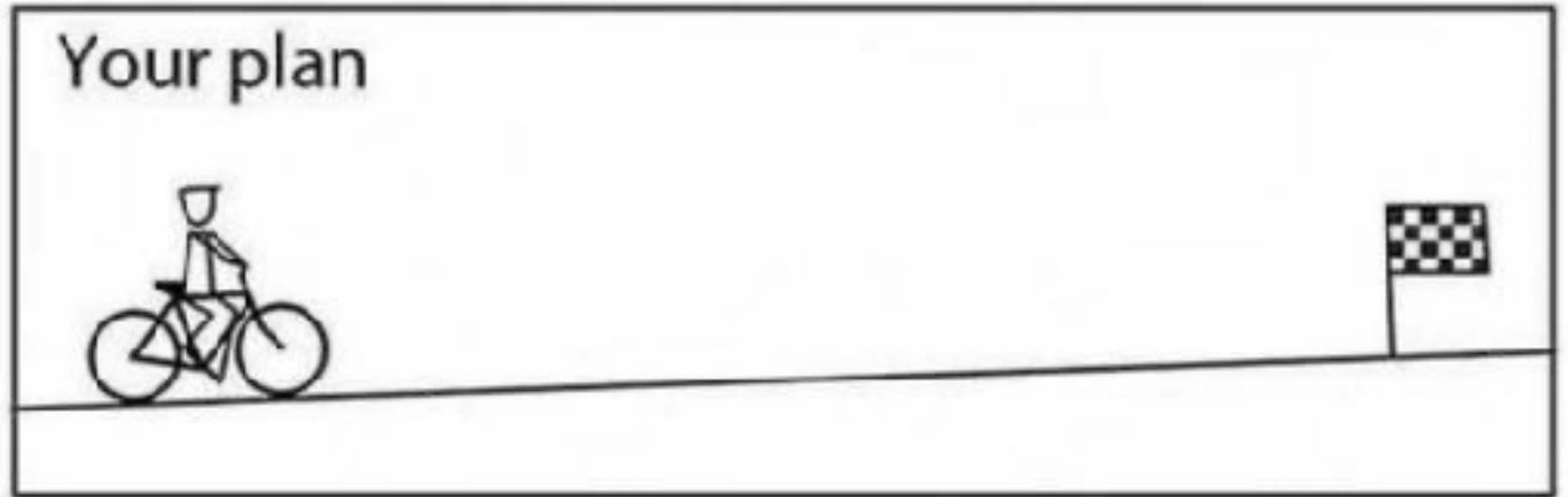
Doelen behaald?

1. Weet je wat handelingsgerichte overdracht is, waarom belangrijk en hoe die er idealiter uitziet?
2. Heb je zicht op wat al goed gaat in jullie overdracht en wat je beter zou willen doen?
3. Heb je tops en tips uitgewisseld met collega's?

Afronding

Wat neem je
mee uit
deze
workshop?

Succes!

Meer weten?

Artikel KOERS VO (Pameijer, 2022):

Begin goed in VO dankzij een warme overdracht vanuit PO!

<https://hgw-noelle-pameijer.nl/wp-content/uploads/2022/08/Handelingsgerichte-overdracht-PO-VO-Koers-VO.pdf>

Voor materialen: www.hgw-noelle-pameijer.nl